

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Árpád.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor 30 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A győri eset.

Apponyi Albert gróf ismét elmondhatja, hogy távollétében egy téglá esett a fejére. Ezuttal nem a fővárosban, hanem Győrött esett le a téglá, amelynek ütését a kultuszminiszternek kell elháritania — magáról és a politikai helyzetről.

Csodálatos, hogy milyen meggondolatlanok az emberek, olyanok is, akiknek előkelő állásokban éppen a megfontoltság, a tapintatnak és a kellő körültekintés bölcsességének kellékeivel kellene rendelkezniök. Egy tanítóképző-intézet igazgatójának és vezetőségének ma nap az volna elsőrendű hivatása, hogy iskolája legyen a méltányosságnak s világító példáját szolgáltatassa az igazságszeretnek. A győri tanítóképző igazgatója — felsőbbségével, a püspök ural egyetemben, ennek éppen az ellenkezőjét tanusította. Abban az eljárásban, amelyet a császári jubileum ellen tüntető negyedéves ifjakkal szemben követtek, sem megfontoltság, sem tapintat, sem méltányosság, sem igazságérzet nincsen. Sőt, az elemi okosságának sem lehet nyomát találni az ifjakat kizáró, elhamarkodott és okatlan ítéletben.

Egy olyan kényes természetű ügyben, aminő a császári jubileumról való meg-

emlékezés volt, nem szabad oly hebegurgyán viselkedni, mint a győri intézet vezetősége tette. Egy katolikus püspöknek és egy tanítóképző igazgatójának illenék megéreznii azt, hogy ily természetű ügyben milyen óvatosan kell megtenni minden lépést, mert illenék tudni azt, hogy a magyar önérték milyen érzékenyen reagál minden érintésre, amely a régi idők szomorúságára emlékeztet. Már az a főlhívás, amely az istentiszteletről szólította az ifjakat, szerencsétlenül volt megfogalmazva. S azután az egyik ballépés a másikat követte, míg végre országos skandalum lett az elkövetett balgaságból.

A függetlenségi pártnak egyik tagja, Eitner Zsigmond, meginterpellálta Apponyi gróf kultuszminisztert a győri eset dolgában. Általános fölháborodást és megütközést keltett a negyedéves tanító-jelöltekkel és az egész intézet fiatalágával szemben követett brutális eljárás föltárása. De Apponyi érdemben nem válaszolhatott az interpellációra; mert hivatalosan még nem volt tudomása az ügyről. Csak annyit mondott előzetesen — és nem volt olyan válasz, amely a

a képviselőházat és a közvéleményt kielégíthetné. De a miniszter nem is kívánta annak tekinteni, aminek bizonyosságul szolgálhat az a körülmény, hogy az elnök nem is szavattatta meg a Házat, hogy elfogadjja-e a miniszter választát, igen vagy nem. Nem lévén válasz, nem is volt miről szavazni. Apponyi majd más alkalommal fog érdemlegesen válaszolni.

De ez az eset is világosan mutatja, mily nehéz Magyarországon miniszternek lenni. Milyen sokan áhitoznak utána, pedig az a miniszteri bársonyszék nem valami kényelmes és nem is irigylésre méltó állapot Magyarországon. Mennyi gáncs, mennyi verem van a miniszter utójában, vetve és ásva részint oktalanságból, részint a gonosz indulattól, avagy csak a kellő politikai érettség hiányából is. Mindenért a miniszter felelős s elsősorban azért, hogy bármi baj és zavar keletkezik is, kár ne érje a házat, a nemzetet, amelyet mindnyájan szeretünk, de a melynek nehéz sorsát megérteni oly kevesen tudják, vagy megérteni oly kevesen akarják.

Reméljük, Apponyinak sikerül majd módot találni arra, hogy a kinos ügyet elsimítsa s azokat az ifjakat, akik fiatal magyar lelkük hevéit követik, nem fogják szólnak éreztetni, sem megaláznii.

TÁRCA.

Örvvázolás.

— A Bajai Hirlap eredeti tárcája. —
Írta: Kosztolányi Dezső.

Egy órája tart már.

Bellám a virágos töltés mellett jöttünk ide az erdőbe. Jókedeve volt és kacagott, mikor a lepkefogásnál az aranyos, tarka kavicsokon elcsuszott.

Hogy kibuggyant az első langyos vérhullám, azt hittem, minden csak boldogság. A zsebkendőm megtelt piros, forró, nyúlós vérral. Gondoltam majd csak vége lesz. Bella ideakarta adni a zsebkendőjét, de én nem fogadtam el; mentünk lassan tovább s ő olykor halkán trillázott, vagy dalolt. A vérem pedig kitarotán csöpögött, mint a végetérhetetlen, siró ősi eső.

Azóta folytonosan dől a vér, — egyre jobban és jobban.

Körülföttem s dhajtozik a bakacsiniszintű, lázas nyári este, az aludni térő mező. A szénaitall ráfékszik a mellemre s folytatotán édes balzsama egészen megrészegít. A nyári ég különösen fekete s olyan izzók és nagyok rajta az aranycsillagok. Minden csupa nehéz lélekzés és pihegő sóhaj.

A vércsrmelyek egyre csöregedeznek . . .

Mit tegyünk? Leülünk ide a barna erdő alá egy tisztásra. Jó ülni és fektüdni. A járás már valósággal utálatos. Oly komikus a lábakat folyton csak emelgetni, líhege előretörni s most valóságos boldogság igit nyugodtan lenni. Ugy érzem, mintha bágyasztó, langyos olajjal mosogatók a tagjaimat.

Fáradt vagyok, mondom, s arról boldogság is beszélni, hogy innen a tölgyesből beérhetünk a városba, hisz tudod, szaladva, futva három egész óráig jöttünk ide. Ha kocsi nem jön erre, vagy valami ostoba véletlenül fogva hegedés nem képződik az orromban, elvagyok veszte. Az orvosbarátaim ugyan ha most látnának, biztosan kinevetnének, fejemer olvasnák a statisztikájukat és biztatgatnának, hogy így csak a legszerencsétlenebb himpellérek vézzenek el. De mit ér ez most nekem? Állj ki, Bellám az országútra, less egy kőszá kocsi s ints neki, mint Robinsonnak a hajóknak. Kérj és rimázkodj, mondd, hogy egy emberéletet kell megmenteniök. Menj. Addig megleszek magamban.

Az én pünkösdi kirándulásom, ugylátszik, nagyon furcsán fog végződni. Talán ez az utolsó is. Bella hajnalban leveti a fehér ruháját s feketét ölt. Sápadt arcához kitünően fog illeni a sötét szín.

Nagyon nehéz megbarátkoznom azzal a bárgyuan egyszerű gondolattal, hogy megkell halnom, itt a szabad ég alatt, olyan bajban, amin a legutolsó falusi felcser is pár perc alatt tudna segíteni, de mindig természetesebb lesz. Ez ember valami nagyszerti halálról álmodozik, mely heroikus, kikerülhetetlen. Mindig azt gondoltam, hogy vagy a harc téren lövik át a koponyámat, vagy egy vonatszörny roppantja szét a derekam csontjait s megsemmisít, megesz, mint valamely kegyetlen vastigris. De mindez álom és ostobaság volt. A halál nem érdekes és megnyugtató, hanem mindenkor közönséges.

Az orom vérzik és most kapkodok a levegőbe, segítségért kiáltok. Sirok.

Csak ilyen nagy hőség ne volna! A fekete éjszaka nyugtalan és rémekkel van tele. A köveket kavicsokat belső láz emésztí, idemes melegség fut át a lombokon s egyedszázhoz simulva líhege alszanak. Az erdő olykor-olykor hánykolódik, megfordul, mint a lábbeteg az ágyában. Mindenütt tompa homály és fekete vér mered a szemembe.

Szegény Bellám. . . Csakhogy itt vagy újra. Ugy-e meguntad a várakozást s visszajöttél nézni, hogy mint vagyok? Vízet is hoztál, amint látom, egy kis fehér kancsóban, te áldott. De, mondd, kik jönnek utánad? Ki az a nagybajszu parasztagazda s miért ez az üveg-

Ezeket az ifjakat meg kell érteni; sajnos, hogy a győri püspök nem érti meg őket. Csukjuk be valamennyi intézetünket, a melyek nem ilyen lélekre nevelik az ifjuságot.

Jinnen-onnan.

A gázyári szerződés. — Mezőgazdasági szeszgyár »a holdban.« — A monstre-küldöttség.

Pompás kis szerződést kötött huszonöt év előtt Baja városa az augsburgi gáztársasággal. Értékes jogokat, szerencsés előnyöket, olcsó árakat biztosított magának és a fogyasztó közönségnek. Ezeket mindmáig élvezték. Most, huszonöt év után, mikor jogában állna a városnak ettől a pompás kis szerződéstől szabadulni, oly módon, hogy a gázyárat megváltja, átíratott intézett a tanács a gáztársasághoz. Azt ajánlja benne, hogy lemond a megváltás jogáról 10—15 évre, ha a gáz árát leszállítja a társaság, ha a meglévő összes lámpák és az ezután létesítendőket auerégővel szereli föl.

A gáz ára nálunk oly magas, mint kevés helyen Magyarországon. Villanyvilágítást nem vezetethetünk be, mert tiltja a szerződés. Az utcák és terek világítása egy vagyonba kerül évente és még sem kielégítő.

Igazán itt lenne hát az ideje, hogy annak a régi szerződésnek nagy hibát kijavítsuk és huszonöt év sulyos káraiért magunkat némileg kárpótoljuk. Ki kell használnia a városnak a kínálkozó alkalmat. Erélyesnek, határozottnak kell lennie és ki kell erőszkölnia minden eszközzel azokat az előnyöket, melyeket a kedvező pillanat nyújt.

Végős esetben a megváltástól sem kell megijednünk. Foglalkozunk vele és komoly lehetőségét szegezzük támadó fegyverül a társaság ellen.

lámpás, a tál és a víz? Tegyük le ide. Hadd mosdjak meg egy kissé, ugyis olyan maszaszt vagyok, mintha embert öltem volna.

Az öreg bácsi leül egy köre és nézi, mit csinál. Aztán nyugodtan előveszi a kóstokét, megtömi pipáját, meggyújtja a lámpánál, kiköp és az éjszakába bámul. Milyen nyugodt!

Bellára tekintek és kérdeztem tőle, nem jött-e kocs. Ijedt és esengő szemei feleli, hogy nem.

A hidegvíz kissé lefrissített. Azt hiszem, hogy ki is birom reggelig, ha nem gyengülök el jobban. Csak a fulladás ne fenyegetne. Annyi fekete, megaludt vér nyomja szájpaddlásomat, a garatomat, hogy alig látok és hallok már.

A számát nehéz feinyitni, beszélnem is kin már.

A fehér tálra egymásután csorognak a sikálmós, rubinpiros cseppek. Nézem, mint olvadnak meg. Egy darabig pirosak, mozgékonyak, sejtjégek élnek, aztán lassan meghalnak és megfeketülnek.

A fejem zúd. Az ereim reszketnek. Azt hiszem, hogy mindjárt meghalok.

Most új rohamom van. A vér csak úgy dől az orromon s a számon is. Ó, ez rettenetesebb, mint a vízőn volt. Ez a vérzőn. A vérhullámok susterégre, nyögve hőmpolyognak mindenfelé, előtenek bércet, mezőt s és megfulladok a haragos, piros vércéában, mely az én szegény szívemből folyik ki.

Prűskölve, köhögve öklödöm és vézern.

Huszonöt év előtt nagy hibák történtek egy szerződés körül. Mostanig túrtuk őket. Elérkezett az ideje, hogy kikorrigáljuk.

* * *

Néhány hónap előtt történt, hogy a Spitzer-féle nagyarányú szeszgyárat fél millió koronáért magához váltotta az állam. Sok szöbeszédre adott okot ez az eset annak idején. Tipikus példája volt a bajai élehetlenségnek, érdekes és pasztizikus jellemző tünete a kereskedői körök nehezékességének és beszédés vád szolt belőle a bajai töke felé, mely mindenkor túlságosan óvatos, visszahúzódó és vállalkozáshoz szükséges mozgékonyaság híján való volt.

Ez azonban már régen megtörtént, e miatt most panaszkodni elkésztet dolog lenne, fölülte elmélnedni egészen fölösleges és haszontalan. Szegényebbek lettünk egy nagy, virágzó iparteleppel, elvesztettünk egy szép summa pótadót, egy jelentékeny földalmi forrást és egy tekintélyes fogyasztókört.

Mindzekért pedig egy szerencsétlen ötlettel, egy halvaszületett eszmével próbálta magát kártalanítani a város vezetősége. Kiadtak egy hangzatos jelszót, beledobták a közvéleménybe egy színes és tetszetős tervet és meglepő, imponáló egyszerűséggel elhatározták, hogy mezőgazdasági szeszgyárat fognak kérni a kormánytól.

Ó szent ártatlanság, ó megható naivitás! Azt hitték, sőt még hiszik, — lehet, hogy egészen komolyan és becsületesen — hogy a kormány csak rájuk várt, rájuk gondolt, mikor a szeszkontingens megváltását elhatározták.

Tévedtek, szörnyen tévedtek! És ha még most is hiszik, hagyjanak föl ezzel a reménytel! Higgyék el, kár minden szóért, minden lépésért, minden csöpp tintáért, minden í papírosért. Ne fáradszanak, ne játszanak szítottásgodit, ne kérényezzenek, ne kilincseljenek! Előre is megmondhatjuk, hogy kérésüket még »tanulmány tárgyává« sem fogja tenni a kegyelmes miniszter. Ha eddig nem tudták, most már világos lehet előttük Szeged válasza után.

Befejezésül még megkérdejük, mit csinálná-

Iszonyul! Iszonyul!!

A hajnali, hideg szél csodásan zug. Takarjatos be, mert fázom. Az égboltozatra fölcsap a szélroham, ráfúj a csillagokra, s ezek, mint valami hitvány mecsek, egyszerre elfalszanak.

A napugár kékre festi a fekete ége permét. A tanyai kakasok távol álmosan kaparászva és bódiskolva kukorikolnak. A sugarak lassan boronganak, úgy hallom, csengenek is, akárcsak az üvegszilánkok, mikor a földre hullanak. Reggel van már, pirospüskösd utáni rózsaszínű hajnal.

Milyen friss, túde minden s én mégis olyan halálosan beteg vagyok. Segítsetek rajtam. Emeljetek magasra, vagy rázatok szorítsatok, ahogy bírtok, de segítsetek, az isten szerelmére.

Most megint mintha jobban lennék. Távorról halk, daloló harangszót hallok. Egyre jobban erősödik s már zug, bömböl, fűlsikettetően harsog, mintha a harangtoronyban lennék. A szavatok már nem is értem a nagy zugásbugástól, csak a szájatok mozgását látom néha, hogy fáradtan föltekintek a vizesfából. — S mindig többen vagytok itten.

Az angyalok fönn dalolnak és én egészen jól hallom halk, fehér dalukat.

Bella, te halvány lány, téged is látok. Állj elélem. Olyan vagy, mint egy fehér angyal. Te szomorú halálangyal! Te püskösd álom!...

Ne sírj. Lásd, én türelmes vagyok. Lehajtom véres fejemet a halvány tálra.

Várok.

nak, ha már meg is kapnák? Mihez fognának azzal a 714 hectoliter kontingenssel? Érdemes lenne-e érte egy drága gyárat berendezni? Ugy-e nem?

Temessék el hát uraim ezt a szép, de hiu ábrándot, helyezték az irattár csendes temetőjébe! Elég volt a komédiából!

* * *

Van a magyar közéletnek egy érdekes speciálitása: a küldöttségjárás. A száztágya küldöttség, a monstre küldöttség jólismert kedves jelenségei a mi politikánkban. Ha törvényeszek, dohánnyágyár, ha kaszárnya, iskola vagy vicinális kell valamelyik magyar városnak, első dolga, hogy szeretett képviselője vezetésével küldöttséget meneszt a magas kormányhoz. A szónok beszél, a miniszter válaszol, mindig ígér, vagy legalább is tanulmányozni fog, kezét fog a küldöttség tagjaival és rövidebb-hosszabb ideig jóíziten elbeszélget velük.

Nem kell csodálnunk ezt a sok küldöttségjárást. A mi városaink többnyire szegények, élehetetlenek, tehetetlenek és elmaradtok. Minden vágyuk egy kaszárnya, vagy törvényszék, mindent az államtól várnak. A kormány kegye a forrása minden üdvnek, haladásnak, boldogulásnak. Ez a forrás pedig a kortespolitika, a pártérdek szerint nyílik meg és dugul el. Nem a szükség, a jogos közérdek az irányadó, hanem a párturalom és protekcio mindenhová elágazó érdekszála.

Nekünk is vannak régi vágyaink és jogos igényeink, melyeknek beváltását, megvalósítását a kormányoktól várjuk. A törvényszékért már régóta epedünk, hosszú évek óta küzdünk és reménykedünk. A legközelebbi jövőben megint monstre küldöttséget terveznek vezetni köreink a törvényszék érdekében és a téli kikötő megszüretésére.

Helyes, jól tesztek! Uszni kell az áramlatnál, tüvelteni kell a farkasokkal, különben az ördög se heredit ránk.

Lenne azonban egy nagy és alázatos kérésünk ehhez a küldöttséghez. Ha már pénz és időt áldoznak, ne sajnáljanak még egy kis fáradságot, még néhány lépésnyi utat és az igazságügyi miniszter és a földmívelésügyi miniszter előszobájából menjenek át a kultuszminiszteriumba is. Szóljának néhány szót egy másik nem kevésbé jogos vágyunk: a színház érdekében.

Szíveljék meg ezt a kérésünket. Hívják föl a miniszter figyelmét a mi türethetetlen színházi állapotainkra. Talán lesz valami foganatja.

Mindnyájunk köszönetét érdemlik ki érte.

E. L.

HIREK.

— A baja—bátaszéki hid teherpróbája. A baja—bátaszéki vasutvonalon levő Dunahid és a csatlakozó vonalrészen levő ártéri hidak próbaterhelését pénteken a legkedvezőbb eredménnyel ejtették meg. Ez alkalmából Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez a következő sürgőnyt menesztették:

A baja—bátaszéki vasutvonalon épített Dunahid próbaterhelésének sikeres befejezése alkalmából Nagyméltóságod, mint Magyarországhoz első hidépítő mérnökét és kereskedelemügyi miniszterét hódolattal köszöntik a hidat tervező, építő és ellenőrző mérnökök.

— Uj szeremlei orvos. Szeremle község képviselőtestülete a héten dr. Pollerman Artur orvost Baja székhellyel egyhangulag községi orvosává választotta.

— **Törvényszéki bíró és ügyvéd párbaja.** Pénteken tárgyalta a szabadkai kir. törvényszék azt a szenzációs és véreskimeneteli párbajügyet, mely dr. Weisz Aladár kir. törvényszéki bíró és dr. Billitz Hugó ügyvéd között folyt le október 14-én. Az ügy előzménye, dr. Billitz utcai inzultusának oka, a tárgyaláson is kiderítetlen maradt, amennyiben dr. Billitz megtagadta erre nézve a vallomástételt. A kir. törvényszék dr. Weisz Aladárt 8 napi, dr. Billitz Hugót pedig 14 napi állományfogházra ítélte el.

— **Reich Vidorné halála.** A szörnyű tragédia, mely szinte elemi erővel sújtott le pár hete egy közbecsülésben álló, tekintélyes bajor családra, végéhez ért. Az utolsó fílonna, a halálos kórtól gyötört fiatalasszony, Reich Vidor özvegyének elmulása vasárnapra virradó éjjel bekövetkezett, annélkül, hogy csak sejtelmé is lett volna a gyöngédszívű hitvesnek a szerető, önélelédző férj megrázó végéről. A szomorú esetről a gyászoló család ezt a jelentést adta ki: öv. Steiner Mór né fájdalomtól lesújtva jelenti a maga és kis unokái Berci, Pista és Ilonka nevében szeretett leányának, illetve a nő anyának, öv. Reich Vidorné szül. Steiner Emmának életének 28-ik évében, hosszúságos szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A boldogult hült tetemet f. hó 7-én d. u. 2 órakor kísérjük örök nyugalomra. öv. Reich Bernátné anyósa. Kaldory Marcellné sz. Steiner Gizella, Grüner Ádámné sz. Steiner Regina, Löwy Manoné sz. Steiner Ella, Mailänder Rafaelné sz. Steiner Bianka, Steiner Béla testvérei. Kaldory Marcel, Grüner Ádám, Löwy Manó, Mailänder Rafael, dr. Rajk Aladár, May Antal és neje sz. Reich Olga, dr. Goldschmidt Zsigmond és neje sz. Reich Ella, Weidinger Dezső és neje sz. Reich Anna, Reich Béla sógorai és sógornói. — A megható temetés ezernyi résztvevő jóbarát jelenlétében ment végbe.

— **A pécsi szinkór áttelepítése.** Kövessy Albert pécisi szingazgató kedvenc terve, a pécsi kiállítási arénának Bajára való áttelepítése meg egyre kísért. A városi közgyűlés, ami érveikkel ellenző kitételek hatása alatt, már rég napirendre tért a nekünk értetlenkedő idea fölött, de Kövessy egyre csak kínálja nekünk az ó szellős szinkórt, újabb lapjaink, a *Pécsi Napló* után. Erdemes lapjaink rövid pár héten belül immár másodszer ajánlja figyelmünkbe a Kövessy-féle "fényes megoldás", sőt a héten egyenesen a jószomszédi viszony rovására írja a mi változatlan ellenzékünket. Nem tudjuk ugyan megérteni, mi köze a pécs—bajai jóbarátágnak ahhoz, hogy nekünk a Kövessy-féle primitív és alkalmatlan *nyári* aréna se telen, se nyáron nem kell, de megnyugtatólag megújítjuk a *Pécsi Naplónak*, hogy bennünk a jóbarátágra való hajlam akkora, hogy egyenesen megintáljuk Kövessy Albert színtársulatát a legközelebbi tavaszi bajai szezonra. Pécs színtársulatát szívesen látán itt mindenki. Egy tavaszi és egy őszi szezonban való vendégzereplése talán rébbe segitene a bajai közínház dolgát és akkor valamennyiünk öröme megvalósulhatna a pécs—bajai színikerület, a pécsiek téli szezonjának sérelme nélkül.

— **A mozgószítés és a bajai híd.** A baja—bátaszéki híd és vasut üzembe helyezése a jövő, 1909-ik év május hó elejére volt kilátásba helyezve. Ugy látszik azonban, hogy nem fognak a forgalom megnyitásával addig várni. Az a hír forog közszájon, hogy a baja—bátaszéki vasut már a legközelebbi hetekben átadják a forgalomnak. Arról van szó, hogy állítólag egy bizalmas rendelet érkezett volna, amely elrendeli, hogy tegyenek meg minden előkészületet arra, hogy a vasut a közeli napokban a forgalomnak átadható legyen, hogy a Boszniafelé irányuló csapat és egyéb katonai szállítmány a hidon keresztül is lebonyolítható legyen. A hírt természetesen csak fentartással közöljük.

— **A főgimnáziumi Mária-kongregáció köréből.** Kedden, Boldogasszony fogantatásának ünnepén új tagokat avattak föl a főgimn. Mária-kongregáció részére a r. k. plébánia-templomban. A szertartást Martinov Fortunát ferenczrendi zárdafőnök látta el, dr. Dombi Márk cisztercita tanár pedig tartalmas, vallás-erkölcsös életre buzdító szentbeszédet mondott.

— **Hírek a leányegylet köréből.** Szerdán délután rendes közgyűlést tartott a jötevényű leányegylet Reich Ersei elnöklésével, mely alkalommal több kisebb folyó ügy elintézése után Grünhut Ilonka lemondása folytán megüresedett alelnöki állásra Spitzer Ilonkát választották meg szótöbbséggel. — Az elmulthet folyamán a következő adományokat kapta a Leányegylet: Nehai Reich Vidor elhallozása alkalmából 305 koronát, öv. Reich Vidorné elhunytja alkalmából 115 kor.-át juttattak a gyászoló család koszorúmegváltás címén az egyesületnek.

— **A város közgyűlése.** Baja város törvényhatósági bizottsága ez év utolsó közgyűlését valószínűleg e hó 28-án vagy 29-én tartja meg. Ezen a közgyűlésen ejtik meg a megüresedett állásokra a választásokat.

— **Joggyakornoki kinevezés.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Posta Lajos dr. bajai kir. járásbírói díjtal joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Esküvő, Rosenberg József** bácsalmási földbirtokos, a Rosenberg Adolf bácsalmási cég belfajta, december 22-én tartja esküvőjét Rosenfeld Irmával, dr. Rosenfeld József csernovizi főrabbi leányával.

— **Zsidó polgármester.** Óbuda városban a polgármesteri állás lemondás folytán megüresedett. A városi képviselőtestület rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a polgármesteri állásra dr. Klein Béla ottani zsidó ügyvéd, városi tisztí ügyész választották meg. Dr. Klein a második zsidó polgármester Magyarországon. Az első dr. Hauser Mór bajai polgármester volt, aki a múlt század nyolcvanas éveiben két ciklusát át állott városunk közügygazdatisa élen és még most is el Orosházán, hol ügyvédi gyakorlatot folytat.

— **Új bajai újság.** *Nikl* nevű bajai káplán, az iskolák közsegítésének lelkes ellenzője, kit a kalocsai érsek — úgy tudjuk — az *elemi népiskolai hitoktatás elvégzésére* küldött Bajára, felekezeti irányu lap alapításán fáradozik immár hat hete. A vállalkozástól — mint értesítünk — távol áll a római katolikus pap-ságnak a hagyományos városbékét szíven viselő, tiszteletreméltó többsége. Az előzetőket aláírás iv korpoltálása után látja el a *buzgó hitoktató* és az új lap már közelebb megjelönik. Bennünket az új lapalapítás alkalmából annak a közlésére kértek föl, hogy e város katolikus lakossága öszinte sajnálkozással látja a felekezetiességkedést behurcoló sajtókisérlet fölbujzását. Felekezeti irányu lapra, felekezeti-ség szító újsáírásra ebben a városban, ahol a liberális érzelmű katolicizmus szelleme lengi át a köztintzményeket, szükség nincsen. A bajai sajtó fejlesztése csak a közélet rugóinak tömörítése szent nevében jogosult. Olyan sajtótermék, mely társadalmat bontó irányzatú veszedelmére lehetne a város közös érdekei fölívragoztatásának, nem köszönhetünk kollégáink szívvel.

— **Öngyilkosság.** *Gyulánszky József* kövezmester, csütörtökön öngyilkossági szándék-ból melbe lötte magát. A szerencsétlen embert halála sérülésével azonnal bezsállították a városi kórházba, ahol kinos szenvedés után a következő nap meghalt.

— **Bajai dalárda-alakulás.** Helyi zenei életünk sivar történetében végre eseményhez értünk a héten. *Amter Antal* képezdi tanárral az élen dalárda alakult, mely minden csütörtökön este a Casinóban tartja próbáit. A dalárda első tagjai a következők lettek: Barcsai József, Éber Sándor, Fehérvári Dezső, Gáspár János, Gebhardt D. z. s. Karig Emil, Kiss József, Kuczka Peter, Lovas József, Mihályfi Ferenc, Pócsa József, Scherer Sándor, Urhgyi Jenő, Várnai Ernő, Wagner Antal, Würtz Pál. A taggyűlés — hir szerint — szép eredménnyel folyik tovább.

— **A szabadkai városi tisztújítás.** December 10-én ejtette meg Szabadka törvényhatósági bizottsága a városi tisztújításra a következő eredménnyel: polgármesterré újból dr. *Biró Károlyt* választották, helyettes polgármesterré dr. *Demécs Lajos* eddigi főjegyzőt, a főjegyzői állásra dr. *Vojnich Ferenc* kulturánácsnokot, a tanácsnoki állásokra *Lyubibraticz Kelemen* és dr. *Hoffman Károlyt*, a főjegyzői állásra H. *Vojnich Józsefet*. Ezenkívül több kisebb-nagyobb állást töltöttek meg be.

— **A gombosi áthidalás nem lesz meg.** Zombori híroffas alapján mi is megirtuk, hogy a gombosi dunai áthidalás közelebb rébbe ér, sőt beavatottnak látszott helyen már a jövő év derekára jeleztek a hidépítés megkezdését. E hirre vonatkozólag már most a gombosi érdekeltségre kétségkívül családsképp ható értesülést kaptunk. Azt írják nekünk, illetékes helyről, hogy a gombosi hidról egyelőre nagyon sokáig szó sincsen. E-bött azt akarják megfigyelni, hogy a *baja—bátaszéki híd*, mely e hó 11-én már a probanegyerhelésen is átesset s amelyet tehát tavasszal mindenesetre átadnak a forgalomnak, mily változást fog előidézni a forgalomban és ennek használatba vétele után *sükség less-e még a gombosi áthidalásra*. Ez mintegy 10 millió korona költséget vesz igénybe és mivel még igen tetemes beruházások várnak a közel jövőben a magyar államvasutakra, ezen hid megépítését elhalasztanák addigra, amíg az emelkedő forgalom következtében a *baja—bátaszéki híd* a forgalom lebonyolítására elégtelenek bizonyulna. — Régi riválisok a bajai és a gombosi hid. Amennyire örülünk, hogy az évtizedes küzdelemben a bajai áthidalás lett a győztes, annyira károsnak tartjuk a miniszter főfogását a gombosi áthidalás elodázása körül. Mert bevárni forgalmat akasztó állapotok bekövetkezését és ettől tenni függővé egy újabb dunai hid építését, sántító, veszedelmes vasuti politika.

— **Járvány-hírek.** Riasztó hírek keltek szarnyra a napokban a vörheny nagyarányu terjedéséről. az iskolás gyermekek közt E hírek, amint a rendőrségnek meggyőződünk róla, szerencsére tulzoktat és alaplanok. A rendőrség mindössze 7—8. vörhenyesen van bejelentve, melyek többnyire igen 'enyhe', lefolyásuk. Csak a tulzot aggodalom és az ideges félelem láthatja ebben a járvány fenyegető rémét. Egyelőre hát nyugodtak lehetünk, komoly aggodalomra nincs még semmi ok.

— **Bércocsi-sztrájk Zomborban.** Zombor város rendőrkapitánya rendeletileg szabalyozta a bércocsioknak vasuti szolgálatát. A bércocsiok a rendeletben foglaltakat súlyosknak és kivethetleneknek tartották és ezért december hó 7-én sztrájkba léptek és küldöttésegel megjelentek Fernbach Károly főispánnal, hogy a rendelet erélyes rendelkezései hatalány kívül helyeztessenek. A főispán a küldöttéseg által előadottakat mérlegelven, intézkedésére egyelőre a rendelet életbeéltetését a főkapitány elnapolta, mire a sztrájk megszűnt.

— **Községi tisztújítás Jánoshalmán.** Jánoshalmán a múlt héten volt a községi tisztújítás. A bírói állás betöltése nagy izgalommal járt. Két nagy, erőteljes párt képződött. Az egyik az eddigi bíró, *Komáromi Gergely* mellett foglal állást; a másik a függetlenség párt oszlopok tagját, a fáradhatatlan tevékenységű okosfejtű *Nagy Pál* Sándort akarta. A heves küzdelem *Komáromi* győzelmével végződött, aki csak 40 szavazzal tudta ellenfelét legyőzni. Albíró lett *Kovács György*. Adószedő *Vácsi Pál*, községgazda *Ferencai Ferenc*.

— **A szabadkai iparkiallítás.** Iparkiallítás és karácsonyi vásárt rendez Szabadka városa, mely a jövő héten nyílik meg a Pest Szálló összes termeiben. A kiállításon képviselve lesz minden iparág, de kizárólag szabadkai iparosok vehetnek részt a kiállításon és csak szabadkai ipari termékek állíthatók ki.

— **Nincs többé iszákosság!** A nagyenyedi lapok nyiltterében a következő, nem mindennapi közlemény jelent meg:

FELHÍVÁS!

Tisztelettel felkérem az összes nagyenyedi vendéglős, korcsmáros és italt kimerőket, hogy részemre a mai naptól kezdve semminemű szeszest italt ki ne szolgáltatassanak, mivel szám-lájukat ezután kifizetni nem fogom.

Kerekes Lajos.

Ime, az iszákosság legradikálisabb elszerezése. Kinek van bátorsága követni a példát?

— **Uj megváltás.** A Koczurek-ügy hullámai csapkodtak végig a képviselőház folyosóján és egy nagyobb csoport élén Nagy Sándor és Kelemen Samu magyarizták a liberális álláspontot. Hirtelen kijött az ülésteremből Rakovszky István, odalépett a vitaközökhöz és egyik kezét Nagy Sándornak, a másikat Kelemen Samunak a vállára téve, tréfás pózba vágta magát. Valahogy úgy festett ez a kép, mintha a néppárti alelnök elő kereszt lenne. Meg is jegyezte valaki:

— Ugy nézel ki, kegyelmes uram, mint valami új Krisztus.

Rakovszky erre ingerkedve egy-egy pillantást vetett a két nyegvenyvolcas képviselőre és maliciózan jegyezte meg:

— Ezek meg a liberalizmus apostolai.

Rakovszky nyilván a *latrokra* célozott, mire Nagy Sándor szatirikusan szól:

— Ha tudnám, hogy aki közöttünk áll, valóban a keresztire kerül, szívesen vállalnám a lator szerepét.

Nagy kacagás tört ki, amint így kiosztották egymásnak a történelmi szerepeket és ebbe a kedélyességbe vezett a komoly folyosói vita, amelynek valahol másutt lesz még komolyabb folytatása. Mert a néppárt valóban „uj megváltásra” készül . . .

Nyilttér.*)

Kitűnően megvéd a

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

Magyarországi érvényes

SAVANYÚVIZ

A dupláégitésű sokféle infectiosus baktól; a pusztá gránitcsiklából fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

* Az e rovathoz közzétettéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Divatos poézis.

— Máv. dalok. —

Nehogy azt gondoljuk, hogy csak a háborúnak van költészete. Nálunk különösen sok mindennek van költészete. Elkezdve a pornografától, a háborún keresztül — el egészen a magyar államvasutakig, amely legújabbban nemcsak szakszerű berendezéséről világhírű, hanem arról is, hogy a balesetek terén eddig senki által nem produkált rekordot ért el aránylag rövid idő alatt. Csak természetes, hogy kihajt ilyen körülmények között a poézis virágos fája és a következő strófák születnek az ihlet pillanataiban a Máv.-ról:

I.
Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára,
Jó egy vonat... belefut az oldalába —
Didereg a masiniszta:
Egy perc... szegényt a gép tésztvá lapítja...

II.
Ne menj rózsám a vasutra:
Gondolj csak a gyászra, bura.
Eltipornak a kerekek:
Ki süt nekem lágy kenyeret?

III.
Megy a gőzös lefelé,
Jajok szállnak fölfelé,
Benne ül egy regruta,
Csonka lába és karja.
Hull a könnyem, mint a zápor az orcámra,
Szemem, kezem, lábam, fejem zuva, vágva,
En már innen elmegyek,
A Máv. őlt meg engemet,
Ne felejtésd a nevemet!...

IV.
Édes anyám ha bejön, édes anyám ha bejön
Egerbe,
A vasuti perronra, a vasuti perronra
Nézzen be...
Ott lát engem véres, rongyos ruhába,
Kezem lábam letörve
És a fejem kerekektől levágva...

Szegédyszerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

A m. kir. államvasutak

MENETRENDJE.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 3:10 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:57 és 4:23 órákor.

Ujvidékről Titeire reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Titeiről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10 délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3., 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:40 11:45 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor Zomborból Szabadkára reggel 3:39, 8:08 (gyors) 11:30, és délután 4:25 8:56 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:33, 10:32, délután 1:42 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5:51, 10:05 délután 3:28 és 7:18 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Budapestről Bajára reggel 7:10 (gyors) 7:45 és délután 1:55, 3:20 (gyors) 10:10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 4:55, 9:50 (gyors) 1:52, 6:37 (gyors) és 11:50 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:50, délután 11:50 és 6 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:52, déli 12 és délután 8:04 órákor.

Bácsalmásról Regőcőre reggel 6:16 délután 2:49 és 8:14 órákor.

Regőcőről Bácsalmásra reggel 2:35, 9:40 és délután 5:50 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20, 10:30 délután 1:22, 4:05 és 6:48 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors) 10:42, d. u. 4:29 (gyors) 7:22 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 9:10, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:10, 4:55, 6:34, 8:15 órákor.

Jakarmányrépa és nád

jutányos áron eladó.

Özv. Spitzer Simonné és Tsa. Telefon 33.

Egy szép

butorozott szoba

külön bejárattal azonnal kiadó.

Cím a kidőhivatalban.

KRIEGER-FÉLE

REPARATOR

TÖRV. VÉDVE.

évtizedek óta nagy sikerrel használtatik **osuz és köszvény ellen.**

Kis üveg 1 korona.

Kapható:

Nagy üveg 2 korona.

„KORONA” gyógyszerárban Budapest, VIII. Kalvin-tér (Baross-u. sarok).

Postai szétküldés naponta.

Használt kerékpárokat

a legmagasabb áron vesz

Lézár Sámuel

látészersz és kerékpárkereskedő

B A J A .

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiójának bizonyított háziész, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított köszvénynél, oszónál és meghűlésnél, bedörzsölésképpen használva

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlóskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K140 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főalkat: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

DE Richter gyógyszerár az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Hirdetmény.

Vasuti állomáshoz 5, hajó állomástól 10 pernyi távolságra, forgalmi gócpontban fekvő

modern, ujonnan épült

uri lakház,

mely áll 5 szoba, 2 konyha, éléskamra, nagy pince és fészerből, az udvari telken kívül, csemegeszőlő- és gyümölcsfákkal beültetett 2 szép kertből, vendéglő avagy kávéház, ugy egyéb üzlet céljára is igen előnyös, — eladó.

Ugyanott egy nagy hold (1600 □-öl)

gyártelek

a hajóállomástól 2 percnire, vízmentes, téglagyár céljaira kiválóan alkalmas és mélyen kihasználható, szintén eladó.

Ugyanott

negyven hektoliter jóminőségű

sillerbor

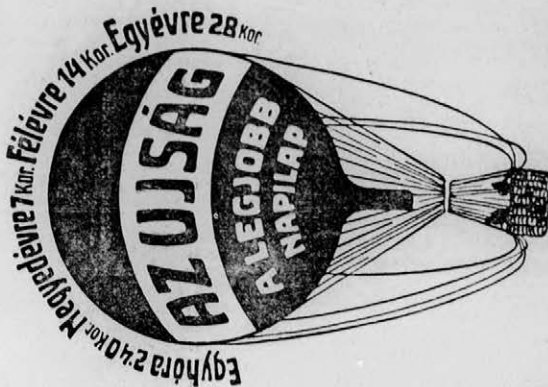
is kapható.

Bővebb értesítés, vételár és egyéb eladási feltételek megtudhatók a tulajdonos:

Vujkovits Gyula

városi végrehajtónál

BAJA, (Bácsmegeye) II., Szt.-László u. 30.

CZIM: AZ UJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

Köszenet

Belföldi szenek
Porosz szén
Karwini szén
Osztraui kovácszszen
Koksz
Brikett
Faszén

Shállit vaggonszámra
valamint évi kötésre

Meszet

Klár Andor

cég

Debrecen,

Miklós-utca 23. szám.

Telefon inter-
urbán: 445.

Sürgöncyim:
KLÁR ANDOR

Kizárólag fával ége-
tett biharmegyei
(Élesd-Rév-Mezőtelegd)
fehér darabos mész
Évi termelés
1000 waggon

Köszenet

☞ Kérjen ajánlatot! ☜

Meszet

Alapított 1846-ban.

KÖNYV- ZENEMŰ- PAPIR- IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparkivallitáson

aranyéremmel
kitüntette.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-
diszművek-, ifjusági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek, mindennemű
tan- és segédkönyvek-, térképek-,
földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-
papirok, író- és rajz-
szerek, vonalzott üzleti
könyvek nagy választé-
kban a legjutányosabb
árakon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi
hirlapokra és folyóiratokra
előfizetések az eredeti
áron elfogadtnak.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesszen állit elő
műveket, folyóiratokat, bál- és la-
kodalmi meghívókat, eljegyzési kár-
tyákat, névjegyeket, számlákat,
levélpapirokat, levélbori-
tékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegy-
zékeket, falragaszokat, stb.
fekete és szines nyomással.

Nagy raktár közszégi, köz-
igazgatási, ügyvédi és
egyházi nyomtatványokból
Bármilyen könyvmdai
munkák a legolcsóbb
áron vétetnek fel.

Könyvkötészetem

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,

továbbá

képekretetek, (Passepartous)
íróaljazatok, stb.

előállítására van berendezve.

4296/1908. szám.

Pályázati hirdetés.

Béreg községben elhalálozás folytán megüresedett

községi jegyzői állásra

ezennel pályázatot hirdetek.

A községi jegyző javadalmazása:

A községtől $\frac{1}{4}$ évi előleges részletekben esedékes 1100 korona készpénz, természetbeni lakás, 27123/1600 hold föld haszonélvezete, mely után az adót és adótermészetű járulékokat a jegyző fizeti, végül a szabályrendeletben megállapított magán munkálatokért járó díjak.

Kellőleg okmányolt pályázati kérvények f. évi december 25-ig nyújtan-dók be alulírott főszolgabíróhoz.

A községben divó nyelvek magyar, német és sokac.

Baja, 1908. évi december 3.

Vojnich Máté
főszolgabíró.

SINGER

VARRÓGÉPEK

a leghasznosabb

karácsonyi ajándékok.

A SINGER varrógépek a legjobb munkát bizonyságot tettek. A SINGER varrógépek világban a legelsőbbek.

SINGER Co.

varrógép részvény-társaság.

BAJA,

báró Eötvös József-utca 8.

17705/1908. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Szent Miklós országos vásár

folyó évi december hó 17-étől bezárólag december hó 21-éig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra december hó 17-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1908. évi december hó 2-án.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferenc, főkapitány.

Ajánlok

szalonnát, zsírt, füstölt husokat és kolbászokat

GARAI KÁROLY

hentes

ARAD.

4

miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól II/20. 06. — 2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól XII/20. 06. — 3. A hessenli nagyhercegségnél a belügyminiszter úrtól IV/13. 07. — 4. A berlini földm. min. úrtól X/15. 07

„RATIN“

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtószer

van elismerve. Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkány bacillus 3.— kor.

1 adag egér bacillus 1.80 kor.

Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja. — „Ratin“ bakterológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedűrsége.

Haan Béla Budapest, VII., Rotentbiller-utca 26/5.

Memorandum.

Sürgöncím:

FÜLÖPSINGER

Szatmár.
N. Károly.

Fülöp Lajos és Singer Imre
siremléknagyraktárai

SZATMÁR Attila-utca 1/B. szám. NAGYKÁROLY Széchenyi-utca 30. szám.

Ajánlják sarköveiket a legnagyobb választékban, u. m.: fehér carrara, fekete Schwéd gránit, sziléziai szürke gránit, porfir és Labrador kövekből. Mindennemű tetető munkákat, u. m. áthelyezéseket, állításokat, utánvését és aranyozást bámulatos olcsó árban 25 évi írásbeli jótállás mellett elvállalnak.

Sirszegélyek, vasrácsok, uti keresztiek a legnagyobb választékban állandóan raktáron vannak. Kőtséget és rajzok ingyen és bérmentve.

Ezennel több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix.

Legyen mindennapi italod!

Természetes hydrocarbonatos ásványvíz forrás, mely szénsavval telítetik. Az emésztést elősegítő pompás asztali ital.

Főraktár Baja és vidéke részére:

Stampfl Jenő és fűszerkereskedő cégnél Baja.

Ugyisint minden bel- és külföldi ásványvízek legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefonszám: 81.

A Kristály ásványvíz árai: $\frac{1}{2}$ liter 34 fill. 1 liter 44 fill. $\frac{1}{2}$ liter 54 fill.

Üresüvegek visszavételnek: $\frac{1}{2}$ literes 12 fillér. 1 literes 16 fillér. $\frac{1}{2}$ literes 20 fillérért.